

pogodbi tudi glede Bolgarije zavezale, da se bodo med seboj podpirale in ne napadale. Prežete s politiko miru bodo stremele za tem, da ustvarijo čim večjo blaginjo svojim narodom, ki so tako pretrpeli. Balkanske države ne dvomijo o tem, da se z najnovejšim bolgarskim sporazumom začne doba varnosti in sloge na Balkanu in da bo s tem sporazumom doprinešen dragocen delež za ohranitev miru.

Skandinavske države za mir in za Zvezo narodov. V Kopenhagnu so zborovali v minulnem tednu zunanji ministri sedmerih skandinavskih in nekaterih drugih malih severnoevropskih držav (Nizozemske, Belgije, Luksemburga, Danske, Švedske, Norveške in Finske). Omenjene države so se postavile na stališče, da jih sicer ne spaja nikakva zveza, ampak samo volja za ohranitev miru. Skandinavske države so se odločile, da se bodo izogibale vseh sporov, ki sedaj pretresajo Evropo. Na vsak način odklanjajo zamisel katere koli vojne. Če pa bi izbruhnila vojna, bodo storile le-te države vse, da se ne zapletejo vanjo. Severne države ostanejo še nadalje zveste Zvezi narodov.

85 letni vladar umrl. Knez Franc I. Lichtensteinski, ki je že pred meseci poveril vodstvo držav. poslov prestolonasledniku pranečaku Francu Jožefu, je v starosti 85 let umrl na gradu Feldberg. — Novi knez Franc Jožef II. je že prevzel vladne posle. Kneževina Lichtenstein se razprostira med nekdanjo avstrijsko pokrajino Vorarlberg in Švico. Deželica meri 159 kvadratnih kilometrov in šteje 10.200 prebivalcev. Prebivalci so nemškega jezika in katoličani.

Prečiščenje Stalinove telesne straže. Na povelje predsednika sovjetske tajne policije Ježova je bil iznenada aretiran poveljnik Stalinove telesne straže Tkalun. Po aretaciji Tkaluna je bila razorožena vsa vojaška straža Kremlja, v katerem prebiva Stalin. Večino častnikov straže in mnogo vojakov so pahnil v zloglasno moskovsko ječo Lubjanko. Poveljstvo Kremlja je prevzel začasno Rogov, ki je član tajne policije in se odlikuje po krutosti in vdanosti Stalinu. Omenjene aretacije so v zvezi z nameravanim atentatom na Stalina. Nasilna odstranitev Stalina bi naj bila obenem državni udar in popolna sprememba neznoznega dosežanega sovjetskega režima.

Napetost med Rusijo in Japonsko se zaostrojuje. Poročali smo v zadnji številki, da se je razmerje med Rusijo in Japonsko na Daljnem vzhodu zelo zaostroilo in je prišlo parkrat do prask na obmejnih točkah v Mandžuriji. Iz japonske prestolnice Tokija uradno poročajo: Dne 21. julija se je devet mandžurskih vojakov s čolni odpejalo po mejni reki Usuri do otoka Shinshinotunga, kjer so si hoteli v vasi preskrbeti hrano. Otok spada pod Mandžurijo. Teda pa so se na reki prikazali trije majhni sovjetski topovski čolni s kakimi 60 vojakov na krovu. Ti so začeli streljati na vas in se izkrcali. Vsi mandžurski vojaki so izginili in so jih sovjetski oddelki najbrž odvedli s seboj. Dne 22. julija pa je 1500 sovjetskih vojakov zasedlo otok Shinshingtung, 150 se jih je prepeljalo na mandžurski breg, kjer so

zažgali vasi Precite in Jaoli. 500 japonskih vojakov je za tem napadlo sovjetske oddelke s treh strani in jih po peturnem hudem boju pregnalo z mandžurskega ozemlja. — Vsi znaki kažejo dalje, da se pripravlja Rusija ne samo na kopnem, ampak tudi na morju, da se postavi Japoncem po robu. Koliko pehote so poslali sovjeti na razna mesta na Daljnem vzhodu, o tem smo pisali zadnjič. V javnost so prodrli že tudi poročila, da je sklenila ruska vlada mobilizirati vojno mornarico na Daljnem vzhodu. V Moskvi so se zbrali 26. julija pod vodstvom ljudskega komisarja za vojno mornarico Smirnova vsi glavni mornariški poveljniki. Sklenili so, da pošljejo od baltiške in črnomske mornarice najboljše častnike na Daljni vzhod. Tudi vrhovno poveljstvo ruske mornarice se bo preselilo iz Moskve v Vladivostok. Za zunanji svet razglasa Rusija, da gre le za velike mane-

vre ruske mornarice, o katerih pa je vsa prepričano, da bi se te vojne vaje lahko vsak čas spremenile v vojno z Japonci.

Posredovanje Anglije med Nemčijo in Češkoslovaško

Posredovalna vloga Anglije

Zadnjič smo poročali, da se je mudil med obiskom angleškega kraljevskega para v Parizu v Londonu Hitlerjev tajnik in odposlanec kapetan Wiedemann. Poslanstvo Wiedemanna je bilo zelo važno in se je nanašalo na prevzem posredovanja Anglije med Nemčijo in Češkoslovaško radi mirne ureditve vprašanja sudetskih Nemcev in drugih narodnih manjšin na Češkoslovaškem.

Angleška vlada je po razgovorih, ki jih je imel ministrski predsednik Chamberlain z nemškim poslanikom Dirckensom in s Hitlerjevim pribočnikom, kapitanom Wiedemannom, sklenila, da bo sama dejansko posredovala pri češkoslovaški vladi za rešitev sudetskega vprašanja. Iz Hitlerjevih pogojev in predlogov, ki sta jih angleški vladi sporočila oba njegova zastopnika, je razvidno, da smatra Nemčija kot prvi pogoj za mir v Evropi ureditev položaja za češke Nemce. Da je ureditev tega vprašanja res bistvenega pomena za evropski mir, o tem je prepričana tudi angleška vlada, ki je zdaj sklenila poslati v Prago lorda Runcimana kot svetovalca in posredovalca. Runciman bo skušal v imenu Anglije pregovoriti češkoslovaško vlado, da bo ustregla radi evropskega miru nemškim zahtevam. Po mnenju angleškega časopisja je odvisna od tega posredovanja usoda miru v Evropi.

Iz življenja in delovanja lorda Runcimana

Angleški mirovni posredovalec lord Runciman je študiran ter preizkušen bogataš, ki je star 67 let. V parlament je bil prvič izvoljen že leta 1899, leta 1907 pa je bil finančni minister. Od tedaj je bil še večkrat član raznih vlad, ves vojni čas pa je bil trgovinski minister. Od leta 1931 do pred poldrugim letom je bil notranji minister. Pri vsem svojem političnem udejstvom je posvečal veliko pozornost

zlasti paroplovbi ter je bil leta 1926 predsednik mednarodne paroplovne konference od leta 1926 do 1927 pa predsednik angleške paroplovne zbornice.

Čehi in sudetski Nemci zadovoljni s posredovanjem

Češko javno mnenje je sprejelo odločbo vlade, da sprejme angleški predlog posredovanja, z zadovoljstvom na znanje. S tem, da je prevzela Anglija posredovalno vlogo, je prevzela tudi jamstvo, da ji bo ta korak uspel. Predsednik sudetsko-nemškega parlamentarnega kluba dr. Kundt, ki vodi pogajanja s češkoslovaškim ministrskim predsednikom dr. Hodžo, je podal o potovanju lorda Runcimana v Prago v nemških listih izjavo, v kateri naglašja, da sudetski Nemci pozdravljajo vsako osebnost, katera hoče na nepristranski način sodelovati pri ugodni rešitvi vprašanja sudetskih Nemcev. Po Kundtovi izjavi so sudetski Nemci pripravljeni, podati vsakemu, ki se zanima za njihove razmere, vsa pojasnila in mu razložiti svoje stališče. Sudetski Nemci bodo posredovalcu vedno na razpolago, da si bo lahko ustvaril o položaju nepristransko sliko.

Rajhovski

Nemci o narodnostnem pravilniku

Politični odbor češkoslovaških ministrov je odobril besedilo zakonskega osnutka za ureditev jezikovnega in narodnostnega vprašanja. Narodnostni pravilnik je bil sprejet od ministrov in takoj objavljen. Komaj je zagledal pravilnik luč javnosti, se je že razpisalo o njem rajhovsko časopisje. Nemški listi trdijo, da ni v pravilniku niti ena nemška zahteva sprejeta. Praska vlada je po mnenju Nemcev radi tega tako naglo objavila pravilnik, da bi postavila lorda Runcimana pred izvršeno dejstvo in mu otežkočila poverjeno nalogo opazovalca in posredovalca.

Nevarni nemiri v Palestini

Zadnji dogodki

Pokrovitelji Palestine, Angleži, so ojačili za pomiritev judov in Arabcev policijo z vojaštvom in bojne ladje so poslali v palestinska pristanišča, a kljub temu ne morejo zatreti kačjega sovraštva med arab-

stvom in judovstvom. Dan na dan pride do bombnih atentatov in krvavih spopadov. V Haifi se je pripetil 26. julija naravnost strašoten atentat. Na tamošnjem živilskem trgu je eksplodirala bomba, katero so postavili judje. Ob eksploziji je bilo na trgu

Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju, z uporabo naravnih »Franz-Josefovih« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov. (Ogl. trg. S. br. 15.485/35.) 1138

veliko ljudi in so bile posledice atentata strašne. 65 Arabcev, moških in ženskih, je bomba dobesedno raztrgala, 107 pa je bilo hudo ranjenih. Atentat je povzročil med arabskim prebivalstvom v Haifi silno razburjenje, ki se je kakor blisk razširilo po vsej deželi. V Jeruzalemu je prišlo do spopadov med Judi in Arabci in so morali angleški varnostni oddelki ustaviti ves civilni promet po ulicah, koder krožijo samo vojaški avtomobili in tanki. Zaprli so tudi cesto, ki drži iz Jeruzalema v Jafo in v glavno mesto Judov v Tel-Aviv. V Prekojordaniji in Siriji so v dokaz soglasanja s palestinskimi Arabci razglasili splošno stavko. Oboroženi arabski oddelki iz Prekojordanije so pretrgali mejne ograje in vzdrli na palestinsko ozemlje. Vse trgovine v Jeruzalemu so zaprte in se že kaže pomanjkanje živil. V Jeruzalemu so ugotovili tudi več primerov nalezljivih bolezni, ker oblasti ne morejo vzdrževati redne zdravstvene službe. Angleška letala v skupinah krožijo nad palestinskim ozemljem ter razganjajo arabske oddelke, ki se zbirajo po gorovju, z bombami in s strojnimi. Položaj v Jeruzalemu je tako zaostren, da morajo celo tujci nositi ali fesi ali pa pripet križ, da jih razdraženo arabsko prebivalstvo ne smatra za Jude.

Rad bi opisanega nevarnega položaja je razglašeno v ogroženem ozemlju obsedno stanje. Po prekem sodu je bilo 27. julija izvršenih nekaj smrtnih obsodb. V Jeruzalemu so obesili dva Arabca in v Akonu dva Arabca, ker so našli pri njih orožje in strelivo.

Zalostna bilanca dosedanjih nemirov

Od začetka nemirov sredi leta 1936 pa do junca 1936 je nasilne smrti umrlo 21 Angležev, 81 Judov in 203 Arabci. Leta 1937 je bilo 20 angleških, 33 judovskih in 44 arabskih smrtnih žrtev. Leta 1938 pa je v spopadih padlo 16 Angležev, 71 Judov in 139 Arabcev. Vsega skupaj so boji v Palestini zahtevali 535 smrtnih žrtev, od tega 64 Angležev, 185 Judov in 386 Arabcev. Torej so Arabci v spopadih trpeli veliko več kakor Judje. V to število niso še vštete velike žrtve zadnjih judovskih atentatov, katerih je bilo 250.

DOSEDAJ SO IZŠLE SLEDEČE KNJIŽICE »SLOV. GOSPODARJA«:

1. Zemljiška knjiga	5 din
2. Kako si sam izračunam davek	4 din
3. Zaščita kmetov v Jugoslaviji (Razprodano)	
4. Predpisi o cestah in prometu na njih	14 din
5. Zakon o volitvah narodnih poslancev	8 din
6. O bolnišnicah in bolniških pristojbinah	5 din
7. Koliko sme odvetnik računati	5 din
8. Uredba o likvidaciji kmetovskih dolgov	5 din
9. Uredba o kmetijskih zbornicah	5 din
10. Uredba, s katero se določa tarifa o nagradah notarjev	5 din
11. Uredba o likvidaciji kmetovskih dolgov z vsemi spremembami, dopolnitvami in a tentičnimi tolmačenji do 1. febr. 1938	12 din

Naročniki »Slovenskega gospodarja« do-
bijo knjižice za polovično ceno.

Novice iz španske državljanske vojne

Rdeča divizija uničena

Med poslednjimi vestmi v zadnji številki smo poročali o veliki zmagi, katero so izvajale nacionalne čete na estramadurskem bojišču v treh dneh. Ta ofenziva je zaključena in so Francove čete zasedle v Estramaduri 4943 kvadratnih kilometrov ozemlja, kjer je 48 mest in vasi. Ujele so 10.000 rdečih miličnikov in zaplenile 78 topov kalibra 75 mm in 34 topov kalibra 107 mm, 82 tankov in oklopnih avtomobilov ter 6000 ton streliva.

Na fronti ob reki Ebro in v odseku pri Tortosi so zbrali rdeči po estramadurskem porazu številne nove oddelke. Začeli so graditi mostove čez reko in se jim je posrečil prodor do Viola Asco. Nacionalisti so jih ustavili z letali in s pehoto ter so jih vrgli po hudi bitki nazaj čez reko. 45. rdeča divizija, ki je poskušala prekoračiti Ebro južno od Tortose, je bila popolnoma uničena. S tem je ponesrečila ofenziva rdečega ge-

nerala Miaje, s katero je hotel razbremeniti položaj svoje južne armade.

Nezaslišana grozodejstva rdečih

Po zmagi v Estramaduri so odkrile Francove čete strašna grozodejstva, katera so uganjali na tem ozemlju rdeči krvoloki pred pobegom pred zmagovalci. Skoro vse estramadurske duhovnike so poklali in so jih še grozno mučili pred smrtjo. Župnika mesta Don Benita so zaprli v železno kletko za tri dni. V kletki so ga žgali z razbeljenim železjem. Ko je bil ves obžgan in preboden, so ga odpeljali na pokopališče, kjer so ga ustrelili. V istem mestu so ustrelili rdeči podivjanci dva 13 in 14 let stara dečka zato, ker nista hotela izdati rdeči druhalni skrivališča njunega očeta, ki je bil prijatelj v kletki mučenega in ustreljenega župnika. V bližini mesta Habe so poklali rdeči 25 žensk in otrok, katere so odpeljali kot talce, ker so jih ovirali na prenaplem begu.

Japonsko-kitajska vojna

Vrata do Hankova zavzeta

Večkrat smo že poudarjali v našem listu, da so napeli Japonci vse sile na kopnem in na reki Jangce, da se čim prej polastijo kitajske prestolice Hankova. Da bi jim uspelo ta načrt, so z vso srditostjo napadli mesto Kijukijang, ki je oddaljen od Hankova 240 km in tyori vrata do prestolice. Japonska pehota, bojne ladje in letala so osredotočila svoje napadalno in uničevalno delo na Kijukijang, ki se je moral 26. julija proti večeru predati po napadu devetih japonskih divizij. Japoncem so pripomogli k zavzetju te tolikanj važne postojanke motorizirani oddelki in ladje-topničarke, katere so prodrle z reke Jangce po kanalu na jezero Pojang ter so od juga zelo hudo obstreljevale Kitajce. V zavzeti Kijukijang je že prispel japonski

konzul, da bo čimprej ugotovil morebitno škodo na inozemskem imetju med srditimi bitkami za posest mesta.

Utrjevanje Hankova

Po padcu Kijukijanga je začel kitajski maršal Čankajšek z vso naglico utrjevati Hankov, katerega hoče braniti do zadnjega in zabraniti Japoncem še globlje prodiranje v notranjost dežele. Glavne obrambne črte Hankova so bile doslej na severu, od koder so pričakovali branitelji naval japonskih čet. Sedaj se pa utrjujejo Kitajci vzhodno in južno-vzhodno od prestolice. Kitajske čete se zbirajo v pokrajinah Šansi in Honan ter pripravljajo napad na lunghajsko železnico, katera je že v rokah Japoncev. Ta nameravana naj-novejša kitajska ofenziva bi naj zavrla japonski napad na Hankov.

Po katoliškem svetu

Zatiranje verskih šol. Po naredbi prosvetnega ministrstva v Nemčiji je izdal državni statistični urad poročilo o številu in obisku zasebnih šol v Nemčiji. Leta 1936 je bilo zasebnih ljudskih šol 476 s 1509 razredi, 37.793 učenci in 1592 učitelji. Leta 1937 pa je bilo 414 zasebnih šol s 1283 razredi, 33.056 učenci in 1344 učitelji. Polovica teh šol so katoliške verske šole. Kakor se vidi iz objavljenih števil, število zasebnih šol, med njimi katoliških, od leta do leta pada. To je nasledek smotrnega in vztrajnega boja narodnega socializma proti tem šolam in vobče proti verski vzgoji mladine. Isti boj se je sedaj začel na ozemlju bivše Avstrije, v kateri je bilo versko šolstvo jako razvito. Vlada sedanje Ostmarke je nedavno izdala odlok, s katerim se vsem zasebnim verskim šolam odvzema pravica javnosti, to je, pravica izdajati spričevala z veljavnostjo pred državo in njeno oblastjo. S tem so te šole kajpada obsojene na smrt. Z odlokom narodno-socialistične vlade so v prvi vrsti hudo prizadete zlasti katoliške redovnice, ki so vodile celo vrsto šol za žensko mladino. Nekatere teh šol so uživale velik sloves ter so jih obiskovala tudi dekleta iz

drugih držav. Še bolj pa ko redovnice, kojih znatno število se pripravlja na odhod v misijonske pokrajine, so prizadeti katoliški starši, ki jim je odvzeta možnost dosledne verske vzgoje otrok. S starši je tudi prizadeta katoliška cerkev, proti kateri nadaljuje narodni socializem svojo borbo.

Procesije v Nemčiji. Narodni socializem stremi vedno bolj za tem, da izrine z ulice vsak nastop in vsako manifestacijo, ki je ne priredi narodno-socialistična stranka. V javnosti bi se smel pokazati samo narodni socializem in nič drugega. Tudi katoliška cerkev ne. Med štirimi cerkvenimi stenami naj se za zdaj še zbirajo katoličani, ki mislijo, da je to potrebno, izven cerkva pa bi naj ne nosili svoje vere, da bi jo svetu prikazovali. Procesije po ulicah niso strankinim poglavarjem nič kaj po godu. Popolnoma jih še niso prepovedali, delajo pa jim vedno večje ovire. To velja tudi za procesije na praznik sv. Rešnjega Telesa. Uradniki se teh procesij niso smeli udeležiti, tudi vojaki ne, prav tako ne tudi šolska mladina pod vodstvom učiteljev. Bile so prepovedane zastave, prepovedano je bilo vsako kraše-